



Απαντήσεις στις ερωτήσεις του σχολικού βιβλίου

1. Το πεζογράφημα αποτελείται από δυο ενότητες. Ποια περιστατικά από την κάθε ενότητα καθορίζουν τη στάση του συγγραφέα; Ποια είναι αυτή; Να βρείτε τις λέξεις και τις φράσεις που την αποδίδουν.

Και στις δυο ενότητες του πεζογραφήματος υπάρχουν κάποια περιστατικά, που καθορίζουν τη στάση του συγγραφέα. Ο τελευταίος νιώθει ταραχή και συγκίνηση, όταν βλέπει τα αδέρφια του παιδιού να ξεθάβουν τα κόκαλα. Χαρακτηριστικά αναφέρει: "Και τώρα ... σε κείνον τον τάφο". Αισθάνεται πολύ τυχερός που τα αδέρφια του παιδιού τον άφησαν να μείνει κοντά τους. Έπειτα σκέφτεται ότι το παιδί θα προτιμούσε να ήταν πέτρα ή πουλί την ώρα της εκτέλεσης, για να γλιτώνε. Το ίδιο αισθανόταν και ο συγγραφέας μπροστά στις δύσκολες στιγμές. Για να εκφράσει την προσωπική του άποψη αναφέρει: "Εγώ τουλάχιστο έτσι ... τα φυτά και τα πουλιά".

Βλέποντας την ημερομηνία εκτέλεσης του παιδιού, του έρχεται στο νου ένα μοιρολόγι, που ταίριαζε στον ηρωικό θάνατο του παιδιού.

Στη δεύτερη ενότητα τα περιστατικά που καθορίζουν τη στάση του συγγραφέα είναι: η εμφάνιση των ντόπιων τουριστών, η ψυχρή εκφώνηση ενός λόγου για το ιστορικό της εκτέλεσης και η αδιάκριτη περιέργεια των γυναικών προς τον αδερφό του παιδιού. Η απομάκρυνση των τουριστών στη θέα του κρανίου και η βρισιά ενός από αυτούς, προκαλεί οργή και αγανάκτηση στο συγγραφέα. Χαρακτηριστικά αναφέρει: "Μου 'ρθε να πέσω ... προχωρήσει". Αισθάνεται ντροπή, γιατί δεν μπορεί να προσφέρει κάτι παραπάνω στο νεκρό. Νιώθει ότι βρίσκεται στην ίδια θέση με τους τουρίστες "Εγώ τα'χω ... του πούλμαν". Τέλος, αποφασίζει να διακόψει κάθε επαφή με τους ανθρώπους που συγκινούνται επιφανειακά και δεν καταλαβαίνουν το νόημα της θυσίας. Μ' αυτήν την απόφαση από μέρους του συγγραφέα τελειώνει το διήγημα "Γι' αυτό ξεκίνησα ... υποκείμενα".

2. Στο πεζογράφημα δίνονται έμμεσα αρκετές πληροφορίες για την περίοδο της κατοχής αλλά και τα αμέσως μετακατοχικά χρόνια. Να τις επισημάνετε και να ανασυνθέσετε την κατάσταση που απεικονίζουν.

Στο πεζογράφημα δίνονται αρκετές πληροφορίες για την κατάσταση που επικρατούσε την περίοδο της κατοχής και στα μετακατοχικά χρόνια. Εκείνα τα δύσκολα χρόνια ο γερμανικός στρατός οργάνωνε ομαδικές εκτελέσεις, για να εκδικηθεί τους Έλληνες που αντιστέκονταν. Μετά τις ομαδικές εκτελέσεις έθαβαν τα πτώματα σε ομαδικούς τάφους. Η πληροφορία αυτή μας δίνεται έμμεσα στην αρχή του κειμένου: "Φτάνω στο σημείο ... ταφής". Οι Γερμανοί εκτελούσαν αθώους πολίτες και παιδιά. Στη μέση της δεύτερης παραγράφου αναφέρεται: "Άλλωστε το παιδάκι ... μαρτύρησε". Στους τόπους των εκτελέσεων κάποιος Γερμανός αξιωματικός έδινε τη χαριστική βολή σ' αυτούς που δεν είχαν ακόμη πεθάνει, για να μη βασανιστούν. Η χαριστική βολή δινόταν συνήθως πίσω απ' τ' αυτί ή στο μέτωπο, όπως φαίνεται να συνέβη και με το μικρό παιδί του κειμένου: "Μονάχα όταν ... βολή". Μαζί με το μικρό εκτελέστηκαν και πάρα πολλοί άλλοι. Έμμεσα υπονοείται με τη φράση: "από τόσο αίμα ... κορμιά".

Στην πρώτη παράγραφο της δεύτερης ενότητας μάς δίνεται ο αριθμός των ατόμων που εκτελέστηκαν στις 13 Δεκεμβρίου του 1943 με τη φράση: *"το ιστορικό της εκτελέσεως των 1200 ανθρώπων"*. Στην κατοχή μερικοί Έλληνες είχαν συνεργαστεί με τους Γερμανούς. Μετά την κατοχή οι συνεργάτες των Γερμανών διορίστηκαν σε δημόσια αξιώματα. Οι προδότες της πατρίδας δικαιώθηκαν, ενώ οι αγωνιστές δεν υπολογίστηκαν καθόλου. Η κατάσταση αυτή επιβεβαιώνεται και από το σχετικό απόσπασμα του διηγήματος *"Πήραν να κατηφορίζουν ... με στολή μαζί τους"*.

Τέλος, γίνεται έμμεση αναφορά στην οικονομική βοήθεια που έστειλε η Αμερική στη μεταπολεμική Ελλάδα. Χαρακτηριστικά αναφέρεται: *"κάσα χαρτονένια ... αμερικάνικης βοήθειας"*.

3. **Να επισημάνετε υπαινιγμούς που αναφέρονται στη στάση των ανθρώπων κατά την κατοχή και κατά τη σύγχρονη (με το χρόνο συγγραφής του διηγήματος) περίοδο και να εξετάσετε το ρόλο που παίζουν μέσα σε όλο το διήγημα.**

Στη διάρκεια της γερμανικής κατοχής πολλοί άνθρωποι θυσιάσαν τη ζωή τους, για να ελευθερώσουν την πατρίδα τους. Το γεγονός αυτό υπονοείται με τη φράση *"Μπορεί να ήταν ... εκατοντάδες κορμιά"*. Όμως, κάποιοι Έλληνες πρόδωσαν την πατρίδα τους και συνεργάστηκαν με τους Γερμανούς. Μετά τον πόλεμο, οι προδότες απέκτησαν δημόσια αξιώματα. Ίσως ένα από αυτούς να είναι και ο αστυνομικός με τη στολή. Οι αγωνιστές της αντίστασης ήταν αναγκασμένοι να υπομένουν τις προσβολές των ανθρώπων που τους κατηγορούσαν. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι ήταν *"μαθημένοι από κάτι τέτοια"*. Ο άγνωστος τουρίστας δικαίωσε τους Γερμανούς για τις ομαδικές εκτελέσεις. Το γεγονός ότι οι υπόλοιποι δε διαφώνησαν, δείχνει ότι συμφωνούσαν μαζί του. Μετά τον πόλεμο, ο κόσμος φοβόταν να εκφραστεί ελεύθερα, επειδή οι συνεργάτες των Γερμανών είχαν αποκτήσει δημόσια αξιώματα. Η κατάσταση αυτή επιβεβαιώνεται από το παρακάτω απόσπασμα: *"Πήραν να κατηφορίζουν ... με στολή μαζί τους"*. Η στάση των ανθρώπων αυτών οδηγεί το συγγραφέα στην απόφαση να μη συναναστρέφεται πια με ανθρώπους που δε σέβονται τους αγωνιστές.